

Jeřáb ptačí

(*Sorbus aucuparia*)

Znaky:

Opadavý, až 20 m vysoký strom. **Kůra** šedá, hladká, jen ve stáří lehce brázditá. **Listy** střídavé, řapíkaté, lichozpeřené, s 9 až 21 lístky, které jsou přisedlé, podlouhle kopinaté, lysé, na okraji pilovité, při bázi asymetrické. **Květy** v bohatých vrcholících, oboupohlavné, 5 čtené, bílé, poněkud zatuchle páchnoucí. **Plodem** jsou oranžově červené malvice (jeřabiny). Kvete v až červnu.

Rozšíření a využití:

Sorbus zahrnuje asi 150 druhů, které rostou v mírném pásmu severní polokoule, nejvíce v Evropě a v Asii. V ČR hojně až roztroušeně téměř ve všech oblastech a nadmořských výškách. Celkově roste takřka v celé Evropě vyjma jejích nejnižnějších oblastí, na severu až k hranici polárního lesa, na východě po západní Sibiř a Malou Asii. Z jeřabin se připravují kompoty a marmelády, které mají léčivé účinky, jsou také důležitou součástí stravy lesní zvěře a ptactva. Dřevo jeřábu je tvrdé a ohebné, užívá se k výrobě holí, násad, dýhy, hudebních nástrojů. Jeřabiny působí mírně projímavě a močopudně, zvyšují vylučování žluče, užívají se jako antirevmatikum, k rozrušování a vyplavování močového písku a menších kaménků nebo jako prostředek regulující činnost střev. Osvědčily se i při zánětech horních cest dýchacích. Květy jeřábu se užívají ke koupelím končetin při některých ekzémech, v ženském lékařství jich lze použít při nedostatku ženských pohlavních hormonů.

POZOR: Konzumace čerstvých jeřabin může přivodit lehčí otravu (nevolnost, bolesti hlavy, dávení), kterou zřejmě vyvolává přítomná kyselina parasorbinová a snad i kyanovodík. Sušením nebo vařením však jejich toxicita zcela mizí. Jde o nenáročnou dřevinu. Různé kultivary jeřábu lze roubovat nebo očkovat na původní druh.

